

Asia: 13472/2022

Lausuntopyyntö työryhmämuistiosta tietojenvaihdon parantamiseksi kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistoiminnassa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rahoitusvakausvirasto (RVV) kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmämuistiosta. RVV on viranomainen, joka vastaa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta, talletuspankkien talletussuojasta ja ylläpitää huoltovarmuustilijärjestelmää. RVV ei ole rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (rahanpesulaki, 444/2017) mukainen valvontaviranomainen tai huolehtimisvelvollinen, mutta rahanpesun estämiseen liittyvä tietojenvaihto on relevanttia sen tehtävien kannalta. Rahanpesuun liittyvät riskit ovat merkittäviä luottolaitossektorilla, joten myös RVV kiinnittää toiminnassaan huomiota rahanpesuun liittyvään kehitykseen.

Vaikka RVV ei ole rahanpesulain mukainen valvontaviranomainen tai huolehtimisvelvollinen, on sillä lakisääteinen velvollisuus rahanpesuun liittyvien tietojen vaihtoon. RVV:llä on velvollisuus antaa rahanpesuun liittyviä tietoja Finanssivalvonnalle ja Euroopan pankkiviranomaiselle (EBA), sillä RVV:llä on EU:n komission Regulatory Technical Standards on central database on AML/CFT in the EU -standardin mukainen velvollisuus luovuttaa tietoja EBA:n EuReCa-tietokantaan Fivan välityksellä. Tiedonantovelvollisuus perustuu Euroopan Pankkiviranomaisesta annetun EU:n asetuksen 1093/2010 9a artiklaan. Kyseinen standardi on annettu Euroopan Pankkiviranomaiselta komissiolle, mutta käsittely komissiossa on edelleen kesken.

RVV:llä on rahanpesun estämiseen liittyviä tietotarpeita, joihin liittyen on odotettavissa EU-tason sääntelymuutoksia. RVV:llä on rajalliset mahdollisuudet itse tunnistaa rahanpesua, joten RVV on tosiasiaa riippuvainen luottolaitoksilta ja muilta viranomaisilta saatavista tiedoista. On tärkeää, että mahdollisessa pankkikriisitilanteessa rahanpesun estämiseen liittyvät toimet saadaan otettua huomioon viranomaistehtäviä hoidettaessa.

Talletussuojakorvausten maksatus on yksi esimerkki niistä tilanteista, joissa rahanpesun estämiseen liittyvään tietojenvaihtoon on kiinnitetty viime vuosina huomiota sekä RVV:ssä että EBA:ssa (ks. Opinion of the European Banking Authority on the interplay between the EU Anti-Money Laundering Directive and the Eu deposit Guarantee Schemes Directive). Talletukset, jotka perustuvat rikoslain (39/1889) 32 luvussa tarkoitetulla rikoksella saatuihin varoihin eivät ole

rahoitusvakausviranomaisesta annetun (1195/2014) lain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 12 kohdan d alakohdan mukaisesti korvauskelpoisia. RVV voi lykätä talletussuojakorvauksen suorittamista tuomioistuimen lainvoimaiseen päätökseen asti, jos tällaista rikosta koskeva esitutkinta tai oikeudenkäynti on vireillä. RVV saa tiedot korvattavista talletuksista suoraan talletuspankilta. Mikäli pankilla ei ole tietoa oikeudenkäynnistä tai sen etenemisestä taikka se ei kykene raportoimaan tietoa, on riskinä, että RVV maksaa talletussuojakorvauksia sellaiselle tallettajalle, joka on syyllistynyt rahanpesuun. Talletuspankkien on rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain mukaisesti toimitettava RVV:lle tiedot korvauskelpoisista tallettajista, mutta talletuspankkien velvollisuudesta raportoida RVV:lle rahanpesuun tai terrorismin rahoittamiseen liittyvistä tallettajakohtaisista tiedoista ei ole säädetty tätä yksityiskohtaisemmin.

Talletussuojaviranomaisen ja muiden viranomaisten välisestä tiedonvaihdesta rahanpesuun liittyvien tietojen osalta on annettu kaksi ehdotusta. Talletussuoja-asioissa tiedonvaihtoa talletussuojaviranomaisen ja valvojan välillä on ehdotettu lisättävän EU:n komission 20.7.2021 antamassa rahanpesuasetusta ja rahanpesudirektiiviä koskevassa ehdotuksessa. EU:n komission 18.4.2023 antamassa talletussuojadirektiiviä koskevassa ehdotuksessa ehdotetaan, että rahanpesun selvittelykeskus ilmoittaisi talletussuojakorvausten maksatustilanteessa ne talletukset, joiden osalta talletussuojakorvausta ei makseta tai sen suorittamista lykätään. Kyseisessä ehdotuksessa ehdotetaan tarkennuksia niihin talletuksiin, joiden talletussuojakorvauksen suorittamista lykätään tai jotka ovat korvauskelvottomia. Lisäksi komissio ehdottaa lisäsääntelyä toimivaltaisen viranomaisen ja talletussuojajärjestelmän väliselle yhteistyölle ja tiedonvaihdolle rahanpesuun liittyvissä asioissa.

Sarro Elina
Rahoitusvakausvirasto - Fanni Teinilä, juristi